За підтримки:

Федеральне міністерство
сільського господарства, продовольства
та регіональної ідентичності

на підставі рішення
Німецького Бундестагу

APD
Німецько-український
агрополітичний діалог

Агрополітичний звіт

АПД/АРВ/06/2025

Інтеграція України в єдиний продовольчий ринок ЄС: виклики системи організації спільного ринку

Олег Нів'євський

Київ, листопад 2025 року

Виконавці

IAK AGRAR CONSULTING · GOPA AFC · IAMO Leibniz Institut für Agrarentwicklung in Transformationsökonomien

Оперативний партнер

ДОРАДА

GFA CONSULTING GROUP
Генеральний уповноважений
BMLEH – Офіс Берлін

Про проєкт «Німецько-український агрополітичний діалог» (АПД)

Проєкт «Німецько-український агрополітичний діалог (АПД)» реалізується за підтримки Федерального Міністерства сільського господарства, продовольства та регіональної ідентичності (BMLEH) з 2006 року і наразі до 2025 року та за його замовленням через виконавця ТОВ ГФА Консалтинг Груп, а також робоче співтовариство, яке складається з ТОВ ІАК Аграр консалтинг (ІАК), Лейбніц-Інституту аграрного розвитку в країнах з перехідною економікою (ІАМО) та ТОВ АФЦ Агрікалчер енд Файненс Консалтантс.

Реципієнтом проекту виступає Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України «Дорада». Бенефіціаром проекту виступає Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України.

Проєкт має підтримувати Україну в питаннях розвитку сталого сільського господарства, ефективної переробної промисловості та підвищення міжнародної конкуренто-спроможності відповідно до принципів ринкової та регуляторної політик та з урахуванням потенціалу розвитку, який виникає в рамках Угоди про Асоціацію між ЄС та Україною. З цією метою Проєкт має надавати інформацію про німецький, а також міжнародний, європейський досвід з розробки рамкових аграрно-політичних умов, а також з організації відповідних аграрно-політичних установ.

APD
Німецько-український
агрополітичний діалог

https://www.apd-ukraine.de/ua/

Автор
Олег Нів'євський[1]

Дисклеймер

Це дослідження публікується за підтримки Німецько-українського агрополітичного діалогу (АПД). Будь-які точки зору та результати, висновки, пропозиції чи рекомендації в дослідженні належать автору.

© 2025 Німецько-український агрополітичний діалог
Всі права захищено.

[1] Kyiv School of Economics

ЗМІСТ

1. Вступ 4
2. Огляд спільної організації ринку (СМО) 6
2.1 Внутрішній ринок 6
Інтервенція на ринку 6
Маркетингові стандарти та організації виробників 7
Прозорість ринку та моніторинг 8
2.2 Торгівля з третіми країнами 8
2.3 Правила конкуренції 8
2.4 Загальні положення 10
Надзвичайні заходи 10
Аграрні резерви 10
3. Наслідки та вплив на членство України в ЄС 10
3.1 Теоретичні засади 10
3.2 Економічний вплив 11
Тарифні бар'єри 11
Нетарифні заходи 14
Продукти в межах СМО та маркетингові стандарти 16
Стан узгодження законодавства України у сфері СМО з acquis ЄС та адміністративна спроможність державних інституцій 17
Торговельна динаміка нових країн-членів ЄС після вступу до ЄС 17
4. Висновки та стратегії подолання потенційних проблем 18
Література 24
Додатки 26

1. Вступ

Попри те, що минуло майже чотири роки з початку повномасштабної військової агресії Росії проти України та понад десять років з моменту окупації Криму й частини Донбасу, Україна продовжує просуватися шляхом європейської інтеграції. Ці зусилля набули особливої динаміки після Революції Гідності наприкінці 2013 року, яка спалахнула через раптове рішення української влади відмовитися від підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС), віддавши перевагу зближенню з Росією.

Формально шлях України до ЄС розпочався з впровадження безвізового режиму та підписання Угоди про асоціацію разом із Поглибленою та всеохоплюючою зоною вільної торгівлі (ПВЗВТ) у 2017 році. Невдовзі після повномасштабного вторгнення Росії, Україна подала заявку на вступ до ЄС і в червні 2022 року отримала статус країни-кандидата. Виконавши низку визначених умов, у грудні 2023 року Європейська рада ухвалила рішення розпочати переговори про вступ. Вони були офіційно відкриті під час першої міжурядової конференції ЄС–Україна в червні 2024 року.

Відтоді Україна проходила процес законодавчої перевірки (screening) Європейською Комісією відповідно до шести тематичних кластерів переговорів, які об'єднують відповідні розділи (chapters) або політичні сфери законодавства ЄС (acquis), з якими Україна має узгодити своє національне законодавство. До вересня 2025 року Україна завершила цей процес. Після цього Комісія передає свої звіти про перевірку державам-членам ЄС разом із рекомендаціями щодо відкриття переговорів у відповідних сферах. Якщо всі держави-члени погоджуються, відповідні глави та кластери можуть бути відкриті. Переговори про вступ завжди починаються і завершуються кластером "Фундаментальні принципи", який охоплює верховенство права, основні права людини та функціонування демократичних інституцій. Проте на сьогодні Угорщина наклала вето на відкриття першого кластеру, фактично заблокувавши увесь процес переговорів. Рішення цієї проблеми наразі залишається невизначеним.

Очікується, що звіти про окремі розділи переговорів будуть оприлюднені пізніше цього року. Вони окреслять повний спектр законів, інституцій та політик, які Україна має ухвалити та впровадити для відповідності acquis ЄС. Це передбачає поступову — або навіть швидку — трансформацію української економіки відповідно до вимог ЄС, що створює серйозні виклики як для державного, так і для приватного сектору.

У цьому звіті ми зосереджуємо увагу на агропродовольчому секторі як одному з ключових рушіїв української економіки. Лише сільське господарство забезпечило близько 14% ВВП у 2024 році, тоді як весь агропродовольчий комплекс — включно з суміжними галузями (наприклад, виробництво сільгосптехніки) та переробною промисловістю (наприклад, харчова промисловість) — дав понад 20% ВВП України. Частка агропродовольчої продукції в експорті України становила майже 60% від загального обсягу експорту. Приблизно така ж частка — близько 60% —

українського експорту зараз спрямовується до ЄС, і значною мірою це саме агропродовольча продукція.

Окрім економічного значення, сільське господарство останнім часом стало найконфліктнішою сферою у відносинах між Україною та ЄС. Різке зростання імпорту агропродовольчої продукції з України до ЄС — унаслідок запровадження Європейських шляхів солідарності (European Solidarity Lanes) та автономних торговельних заходів (АТМ, англ. Autonomous Trade Measures) для протидії блокаді українських морських портів Росією — спричинило протести фермерів та аграрних асоціацій у країнах-членах ЄС, які межують з Україною. В окремих випадках ці протести переросли у тимчасові блокади і виявилися ефективними: вони змусили Європейську Комісію обмежити імпорт сільськогосподарської продукції та переглянути торговельний режим з Україною. В результаті АТМ втратили чинність у червні 2025 року, були поновлені довоєнні умови в рамках ПВЗВТ (Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі), а в жовтні 2025 року було погоджено та ухвалено нову торговельну угоду — ПВЗВТ 2.0 (DCFTA 2.0). Водночас політичний тиск усередині ЄС на обмеження імпорту сільгосппродукції з України залишається високим і, ймовірно, надалі впливатиме на тональність і напрямок майбутніх переговорів між Україною та ЄС.

Що стосується сільського господарства та харчової промисловості, то на момент вступу до ЄС Україна має бути спроможною впроваджувати Спільну аграрну політику Європейського Союзу (САП, англ. Common Agricultural Policy, CAP) — адміністративно складну та фінансово витратну політику, яка й сама перебуває в процесі постійної еволюції. Крім того, Україна повинна буде імплементувати та забезпечити виконання обширного аграрного acquis ЄС, який разом із САП охоплює регулювання ринку та стандарти в таких сферах, як сільськогосподарська практика, здоров'я тварин і рослин, безпека харчових продуктів, охорона довкілля та добробут тварин. Сукупно ці елементи визначають функціонування Єдиного агропродовольчого ринку ЄС.

З формальної точки зору, стаття 38 Договору про функціонування Європейського Союзу (TFEU) поширює дію спільного ринку на сільськогосподарську продукцію та надає ЄС повноваження й відповідальність за регулювання конкуренції вздовж аграрного ланцюга створення вартості, а також за торговельну політику держав-членів. Стаття 38 TFEU закладає основи Спільної аграрної політики (CAP) на внутрішньому ринку сільськогосподарської продукції з такими цілями:

(a) підвищення продуктивності сільського господарства шляхом сприяння технічному прогресу та оптимальному використанню виробничих факторів;

(b) забезпечення справедливого рівня життя для аграрної спільноти;

(c) стабілізація ринків;

(d) гарантування наявності постачання;

(e) забезпечення постачання споживачам за прийнятними цінами.

Хоча сучасна САП розширила ці початкові цілі до десяти, її головна місія — забезпечення балансу між продуктивністю, справедливістю, стабільністю та

споживчим добробутом у межах єдиного аграрного ринку — залишається незмінною.[2]

Сама Спільна аграрна політика (САП, англ. CAP) є надзвичайно складною та суттєво еволюціонувала з моменту свого заснування (Tangermann і von Cramon-Taubadel, 2013; Nivievskyi, 2024b). Загалом вона охоплює заходи, які можна згрупувати у чотири основні складові: ринкові заходи (або спільна організація ринків аграрної продукції); пряма підтримка доходів; сільський розвиток; горизонтальні заходи (включають екологічні стандарти, кліматичні цілі, інновації тощо)[3].

У подальшому ми зосередимо увагу на спільній організації ринків аграрної продукції (CMO, англ. Common Market Organisation), яка є основою для створення єдиного ринку аграрної продукції. Аналіз охоплює ключові особливості CMO, її значення для майбутнього членства України в ЄС, а також стратегії для пом'якшення потенційних викликів.

Хоча заходи з підтримки доходів традиційно привертали найбільше суспільної уваги й викликали найбільші дискусії в контексті інтеграції України до ЄС (див. Emerson, 2022; Matthews, 2024; Nivievskyi, 2024b), компонент CMO досі залишався порівняно мало розглянутим. Тому ця аналітична робота покликана частково заповнити цю прогалину в публічних дебатах і політичному аналізі.

2. Огляд спільної організації ринку (CMO)

Спільна організація ринків сільськогосподарської продукції (CMO)[4], заснована Регламентом (ЄС) № 1308/2013 та згодом змінена Регламентом (ЄС) 2021/2117, є ключовим елементом Спільної аграрної політики (CAP). Вона забезпечує єдину правову та інституційну основу для управління ринками сільськогосподарської продукції в межах ЄС, гарантує стабільність ринку, чесну конкуренцію та підтримку доходів виробників. Дія CMO поширюється майже на всі види аграрної продукції, перелічені в Додатку I до Договору про функціонування ЄС (TFEU), за винятком рибальства.

2.1 Внутрішній ринок

Механізм внутрішнього ринку покликаний стабілізувати аграрні ринки, підвищити конкурентоспроможність і забезпечити прозорість у всіх державах-членах ЄС. Його структура базується на таких ключових елементах:

Інтервенція на ринку

CMO передбачає систему механізмів для стабілізації аграрних ринків у періоди криз. До них належать:

- Державна інтервенція, за якої державні органи закуповують і зберігають продукцію, коли ринкові ціни опускаються нижче за визначений поріг, тим самим підтримуючи ринок і доходи виробників.

[2] https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-glance_en

[3] https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-glance_en

[4] See https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj/eng or https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=legissum:0302_1 for the summary of the legal document

- Допомога на приватне зберігання — компенсація приватним операторам за тимчасове вилучення продукції з ринку, щоб зменшити надлишкову пропозицію та запобігти подальшому падінню цін.

Ці інструменти застосовуються до окремих секторів, таких як зернові, молочні продукти, яловичина та телятина, цукор і вино.

Крім того, СМО охоплює низку програм допомоги, спрямованих на підтримку окремих секторів і соціальних цілей. Зокрема, програма ЄС "Шкільні фрукти, овочі та молоко" сприяє здоровому харчуванню дітей, а також передбачена цільова підтримка для секторів оливкової олії, бджільництва, фруктів і овочів, вина та хмелю. В рамках оновленої САП ці секторальні програми інтегровані до національних стратегічних планів САП, що надає державам-членам більше гнучкості для адаптації підтримки до своїх потреб і ринкових умов.

Маркетингові стандарти та організації виробників

Маркетингові стандарти забезпечують єдині вимоги до якості продукції, класифікації, маркування та представлення в основних секторах, зокрема яйця, вино, фрукти й овочі, оливкова олія, м’ясо птиці та великої рогатої худоби, а також банани. СМО також підтримує європейські системи якості, зокрема:

- захищені найменування місця походження (Protected Designations of Origin - PDO) та географічні зазначення (Protected Geographical Indications - PGI),
- гарантовані традиційні особливості (Traditional Specialities Guaranteed - TSG) і додаткові терміни якості.

Регламент (ЄС) 2024/1143 консолідує захист географічних зазначень (GI) для вина, міцного алкоголю та сільськогосподарської продукції, запроваджуючи спрощені процедури реєстрації, посилену онлайн-охорону та новий адміністративний нагляд з боку Відомства ЄС з інтелектуальної власності (EUIPO).

Маркетингові стандарти ЄС, започатковані в перші роки існування САП, спочатку базувалися на національних і міжнародних нормах та поступово розвивалися в межах окремих груп продукції. Перші стандарти були запроваджені для фруктів і овочів у 1966 році, для молочних продуктів — у 1968-му, а для м’яса птиці — у 1975-му. Сьогодні ці стандарти закріплені в трьох основних нормативних актах: базовому регламенті СМО, його вторинному законодавстві та так званих «сніданкових директивах».

Головні цілі маркетингових стандартів ЄС:

- покращення економічних умов для аграрного виробництва та торгівлі,
- забезпечення й підтвердження високої якості продукції,
- надання споживачам прозорої та надійної інформації, та
- підтримання стабільного постачання стандартизованої, безпечної та якісної продукції по всій території ЄС.

Задля досягнення цих цілей встановлюються технічні характеристики та якісні категорії, зокрема класифікації продукції, мінімальні стандарти та захищені терміни, як-от «*вільний вигул*» чи «*екстра вищий сорт*». По суті, маркетингові стандарти ЄС створюють рівні умови конкуренції в межах Єдиного ринку, забезпечуючи

уніфіковані визначення продукції, сприяючи внутрішній торгівлі та зміцнюючи конкурентоспроможність виробників і довіру споживачів.

Крім того, окремі положення встановлюються для таких секторів, як цукор, вино та молоко. СМО також визнає та регулює діяльність організацій виробників (РО), асоціацій таких організацій та міжгалузевих організацій (ІВО), які відіграють важливу роль у покращенні координації на ринку та посиленні переговорних позицій первинних виробників..

Прозорість ринку та моніторинг

Держави-члени ЄС і Європейська комісія зобов'язані регулярно обмінюватися ринковими даними та звітувати про стан сільськогосподарських ринків, заходи інтервенції та відповідні витрати. Для підтримки цього процесу ЄС створив мережу ринкових обсерваторій[5] і Портал агропродовольчих даних[6], які збирають і поширюють статистичну інформацію щодо виробництва, запасів, цін, витрат і маржі прибутку на всіх етапах агропродовольчого ланцюга постачання, а також щодо імпорту, експорту та використання тарифних квот у вибраних сільськогосподарських секторах.

Ці обсерваторії відстежують і аналізують ринкові тенденції, публікують коротко- та середньострокові прогнози, а також надають ранні попередження про потенційні порушення на ринку. Завдяки підвищенню прозорості та доступності ринкової інформації, вони сприяють прийняттю рішень на основі доказів і забезпечують своєчасне та скоординоване реагування на нові виклики в аграрних ринках ЄС.

2.2 Торгівля з третіми країнами

СМО також встановлює всеохопну рамку для зовнішньої торгівлі сільськогосподарською продукцією, спрямовану на досягнення балансу між відкритістю торгівлі та захистом ринку. Основні інструменти включають:

- Імпортні та експортні ліцензії, тарифні квоти та захисні заходи, які регулюють доступ до ринку й допомагають запобігти серйозним порушенням на ринку.
- Експортні субсидії та імпортні мита для окремих секторів, таких як зернові, цукор і молочна продукція, які мають на меті стабілізувати внутрішні ціни та захистити виробників від надмірної цінової волатильності.
- Делеговані та імплементаційні акти, які визначають детальні процедури управління тарифними квотами, розрахунку імпортних мит і адміністрування експортних ліцензій.

Ці механізми узгоджують СМО із Загальним митним тарифом ЄС і міжнародними зобов'язаннями Євросоюзу в межах Світової організації торгівлі (СОТ), одночасно захищаючи виробників ЄС від недобросовісної конкуренції, що виникає через імпорт продукції, яка не відповідає еквівалентним стандартам виробництва, охорони довкілля або безпеки.

2.3 Правила конкуренції

[5] https://agriculture.ec.europa.eu/data-and-analysis/markets/overviews/market-observatories_en
[6] https://agridata.ec.europa.eu/extensions/DataPortal/home.html

СМО гарантує застосування до сільськогосподарського сектору статей 101 і 102 TFEU щодо конкуренції, водночас надаючи цільові винятки, які враховують специфічну структуру та соціально-економічну роль агросектору.

- Колективні дії, здійснювані фермерами та визнаними організаціями з метою досягнення цілей САП, звільняються від загальних правил конкуренції.
- Міжгалузеві організації (ІВО) можуть здійснювати певні узгоджені дії — такі як аналіз ринку, просування якості або управління кризами — не порушуючи антимонопольне законодавство.
- Державна допомога в аграрному секторі також підлягає правилам конкуренції ЄС, однак може бути дозволена, якщо вона служить конкретним цілям САП, як-от сталий розвиток, захист довкілля або розвиток сільських територій.

Ці положення мають на меті збалансувати чесну конкуренцію з потребою у колективних діях виробників, тим самим посилюючи позиції фермерів у агропродовольчому ланцюгу створення вартості, зберігаючи при цьому цілісність внутрішнього ринку ЄС.

2.4 Загальні положення

Загальні положення СМО визначають механізми реагування на кризи та управління:

Надзвичайні заходи

Європейська комісія може вживати тимчасових виняткових заходів у відповідь на серйозні порушення ринку, спричинені ціновими або торговельними шоками, хворобами тварин або рослин, або торговими ембарго. Також вона може втручатися у випадках втрати споживчої довіри через ризики для здоров'я — наприклад, у секторах яловичини та телятини, молока і молочних продуктів, м'яса овець і кіз, яєць та м'яса птиці.

Аграрні резерви

Формується кризовий резерв для фінансування швидких ринкових інтервенцій, зокрема надзвичайних закупівель або допомоги на приватне зберігання.

3. Наслідки та вплив на членство України в ЄС

3.1 Теоретичні засади

Детальне обговорення та повна кількісна оцінка наслідків членства України в ЄС, а також впливу СМО зокрема, є багаторівневим і складним завданням, що виходить за межі цього дослідження. З метою спрощення аналізу та надання загальної оцінки, у цьому документі проведено високорівневу оцінку потенційного впливу узгодження українського аграрного законодавства з рамкою СМО ЄС на конкурентоспроможність аграрного сектору.

Логіка такого підходу проста: у процесі поступового узгодження регуляторної та інституційної бази України з СМО очікується, що структури аграрного виробництва, ринкова поведінка й торговельна динаміка будуть змінюватися паралельно із зміною конкурентоспроможності агросектору.

З теоретичної точки зору, (міжнародна) конкурентоспроможність[7] визначається широким спектром взаємопов'язаних чинників і складних взаємодій між ними. Однак зміну конкурентоспроможності підприємства чи країни між двома періодами, як правило, можна розкласти на кілька ключових компонентів (Nivievskyi et al., 2010):

$$\%\Delta \text{ Конкурентоспроможності} = \%\Delta \text{ Продуктивності} + \%\Delta\alpha * P_{\text{виходу}} - \%\Delta\beta * P_{\text{входу}} \quad (1)$$

де %Δ означає «відсоткову зміну». $P_{\text{виходу}}$ та $P_{\text{входу}}$ — це не викривлені (ринкові) ціни на продукцію та ресурси відповідно, а α та β — це частки в доходах і витратах, тобто два останні члени у правій частині рівняння (1) відповідають середньозваженим змінам цін на вихідну й вхідну продукцію.

Суть рівняння (1) полягає в наступному: конкурентоспроможність підприємства з часом залежить по-перше, від зміни його продуктивності, а по-друге, від змін у цінах: якщо ціни на вихідну продукцію зростають (за сталих витрат),

[7] International competitiveness means that a farm or company can sell its products on the world market at prices that cover all production costs and still make a reasonable profit. For major traded agricultural goods—such as grains, oilseeds, meat, and dairy—world market prices are the main reference point. For example, a wheat farm is internationally competitive if it can sell its wheat at the going world price and still earn enough to cover the cost of all inputs used in production.

конкурентоспроможність підвищується; якщо зростають ціни на ресурси — знижується.

Однак ціни на ресурси та продукцію часто спотворюються урядовими втручаннями — переважно через торговельну політику (обмеження імпорту або експорту, нетарифні бар'єри) або внутрішню політику (цінова підтримка, мінімальні/максимальні ціни, субсидії тощо). Через це підприємство, яке є неконкурентоспроможним за умов світових ринкових цін, може виглядати конкурентоспроможним у середовищі внутрішніх спотворених цін — і навпаки. Подібним чином, якщо країна-партнер застосовує мита або нетарифні бар'єри, це зменшує конкурентоспроможність країни-експортера на її ринках збуту.

Як зазначалося вище, продуктивність залишається одним з основних чинників конкурентоспроможності, і саме її підвищення є ключовою метою аграрної політики в усьому світі. Уряди стимулюють зростання продуктивності через субсидії, податкові пільги та інші форми підтримки. Торговельна й внутрішня політика також впливають на продуктивність опосередковано, змінюючи загальну конкурентоспроможність.

У наступних розділах розглядаються ці політичні заходи та інші фактори, які можуть впливати на конкурентоспроможність аграрного сектору України.

3.2 Економічний вплив

Тарифні бар'єри

З огляду на чинну структуру аграрної торгівлі України, її торговельний режим значною мірою визначається зобов'язаннями у межах СОТ та умовами ПВЗВТ (Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі) з ЄС. Як показано на графіках нижче, протягом останнього десятиліття ЄС став найбільшим торговим партнером України — понад 60% загального експорту (рис. 5) і понад 50% імпорту у 2024 році (рис. 6). Для порівняння, у 2024 році Україна становила лише 1,2% від загального товарообігу ЄС. До повномасштабного вторгнення частка експорту в ЄС становила близько 40% всього експорту України.

Таке різке зростання частки ЄС зумовлене передусім впровадженням Автономних торговельних заходів (АТМ) і Європейських шляхів солідарності, покликаних компенсувати блокаду українських портів з боку Росії. АТМ тимчасово скасували решту торгових бар'єрів ЄС, зокрема тарифні квоти (TRQ) приблизно для 40 видів аграрної продукції, які раніше були обмежені в межах ПВЗВТ. У 2021 році продукція, що підпадала під TRQ, становила близько 35% аграрного експорту України в ЄС. Значна частина зростання експорту була зосереджена на сусідніх країнах ЄС, які стали критично важливими логістичними й транзитними хабами. Однак цей стрибок імпорту викликав фермерські протести та блокади в кількох країнах ЄС. Разом з ефективним лобізмом у Брюсселі (Nivievskyi, 2024a), ці фактори зрештою призвели до припинення дії режиму АТМ і повернення до довоєнних умов ПВЗВТ у червні 2025 року. Водночас Єврокомісія запропонувала нову торговельну угоду — ПВЗВТ 2.0 (Taran, 2025), яку було схвалено Радою ЄС і запущено в жовтні 2025 року.

ПВЗВТ 2.0 є більш лібералізованою версією початкової угоди. Квоти на найбільш чутливі товари (наприклад, яйця, цукор, пшениця, кукурудза, м'ясо птиці, мед, яблучний сік) будуть більшими, ніж у початковому ПВЗВТ, але нижчими за рівні, дозволені в межах АТМ. Квоти на менш чутливу продукцію будуть розширені майже до рівня АТМ. Угода також передбачає механізми захисту та умови, пов'язані з поступовим узгодженням українського законодавства з СМО ЄС, а також із правилами щодо безпеки харчових продуктів, добробуту тварин та використання пестицидів (Taran, 2025).

Після приєднання України до Єдиного ринку ЄС тарифні бар'єри буде скасовано, що фактично означатиме лібералізацію торгівлі до рівня режиму АТМ. Хоча остаточні статистичні дані щодо торгівлі за 2025 рік ще недоступні, очікується, що обсяги аграрної торгівлі знизяться порівняно з 2024 роком через повернення більш обмеженого торговельного режиму з середини 2025 року. Це очікування підтверджується у дослідженні Movchan і Giucci (2025), де зазначено, що за сценарієм ПВЗВТ 2.0 експорт України до ЄС може скоротитися приблизно на 1,45 млрд дол. США порівняно з періодом дії АТМ — головним чином через зменшення експорту пшениці на 894 млн дол. США (таблиця 3). Водночас Україна може частково переорієнтувати свій експорт на ринки поза ЄС, що дозволить пом'якшити загальний вплив нових тарифних квот ЄС; загальний вплив оцінюється в 253 млн дол. США або близько 0,6% від загального експорту 2024 року (Movchan і Giucci, 2025).

Згідно з теоретичною моделлю, викладеною у рівнянні (1), глибша інтеграція до Єдиного ринку ЄС повинна сприяти зростанню конкурентоспроможності агросектору України, оскільки скасування тарифних бар'єрів зменшить вартість аграрних ресурсів, що імпортуються з країн ЄС (наприклад, техніка, добрива, насіння, агрохімікати).

Однак у межах Єдиного ринку імпорт України з третіх країн підлягатиме дії Спільного зовнішнього тарифу ЄС. Для оцінки ймовірного впливу таблиці 1 і 2 порівнюють чинні тарифні структури ЄС і України, що звітуються до СОТ. Як показано в таблиці 1, середні максимальні тарифи для аграрної та неаграрної продукції є відносно схожими: 11% проти 10,9% для аграрної продукції, 3,9% проти 4,9% — для неаграрної, і 4,1% проти 3,6% — загалом. Це свідчить про те, що в середньому не передбачається суттєвого зміщення у рівні торговельного захисту.

Більш деталізовані дані (таблиця 2) підтверджують цю тенденцію щодо сільськогосподарських ресурсів, хоча окремі категорії продукції — зокрема молочна (27% захисту в ЄС проти 9,4% в Україні) та напої і тютюн — мають вищий рівень захисту в рамках режиму ЄС. Загалом, однак, різниця є незначною, що свідчить про те, що конкурентоспроможність аграрного сектору України, з позиції теоретичної моделі (рівняння 1), не зазнає істотного негативного впливу від переходу до тарифної політики ЄС. Навпаки, вона може посилитися завдяки покращеному доступу до ринку та нижчим витратам на ресурси в межах Єдиного ринку.

Рисунок 1. Загальний експорт з України, млрд дол. США

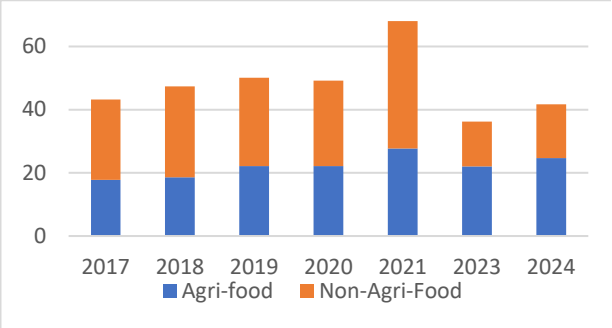

Джерело: власна презентація на основі даних Держстату України

Рисунок 2. Експорт з України до ЄС, млрд дол. США

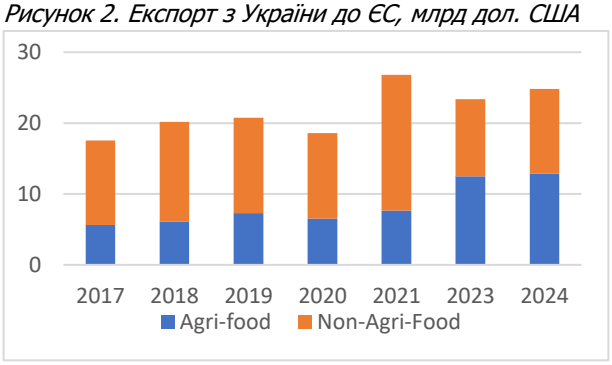

Джерело: власна презентація на основі даних Держстату України

Рисунок 3. Загальний імпорт в Україну, млрд дол. США

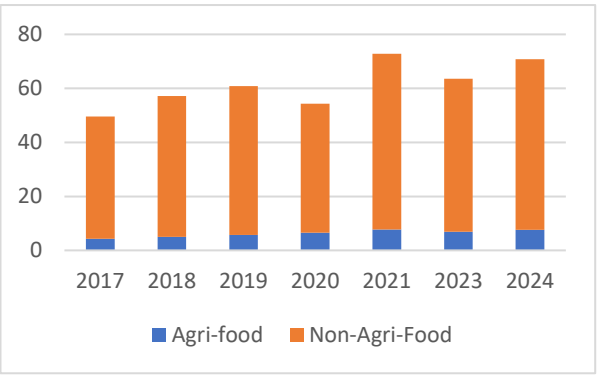

Джерело: власна презентація на основі даних Держстату України

Рисунок 4. Загальний імпорт в Україну з ЄС, млрд дол. США

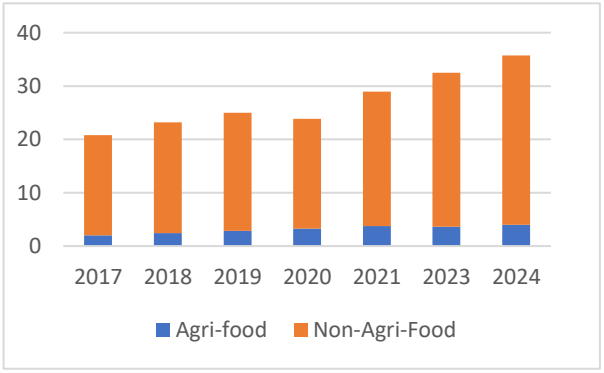

Джерело: власна презентація на основі даних Держстату України

Рисунок 5. Експорт з України до ЄС, % від загального обсягу

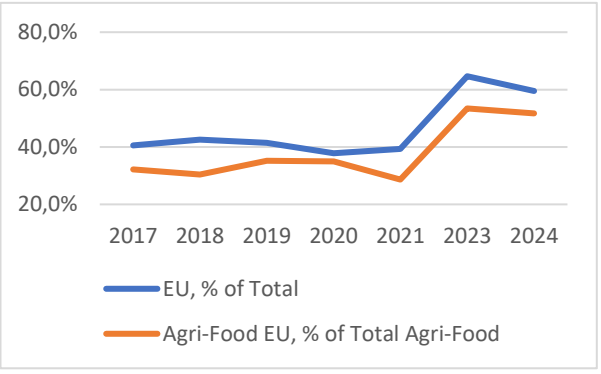

Джерело: власна презентація на основі даних Держстату України

Рисунок 6. Імпорт з ЄС в Україну, % від загального обсягу

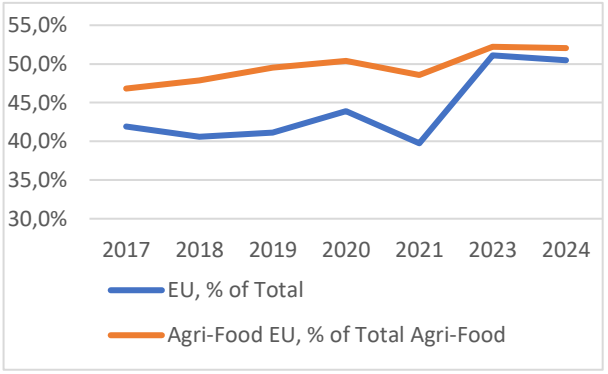

Джерело: власна презентація на основі даних Держстату України

Таблиця 1. Тарифи та імпорт: зведена інформація

Індикатор	ЄС	Україна
Простий середній зв'язаний тариф (загалом)	5	5.8
Простий середній зв'язаний тариф (сільське господарство)	11	10.9
Простий середній зв'язаний тариф (несільське господарство)	3.9	4.9
Простий середній застосовуваний MFN тариф у 2024 році (загалом)	5	4.3
Простий середній застосовуваний MFN тарифу 2024 році (сільське господарство)	10.5	9.1
Простий середній застосовуваний MFN тариф у 2024 році (несільське господарство)	4.1	3.6

Середній зважений за обсягом торгівлі тариф у 2024 році (загалом)	2.8	3.5
Середній зважений за обсягом торгівлі тариф у 2024 році (сільське господарство)	8.7	6.2
Середній зважений за обсягом торгівлі тариф у 2024 році (несільське господарство)	2.4	3.2
Імпорт у 2023 році, млрд дол. США (загалом)	2483.7	58.6
Імпорт у 2023 році, млрд дол. США (сільське господарство)	164.7	6.1
Імпорт у 2023 році, млрд дол. США (несільське господарство)	2319	52.6
Сільське господарство: тарифні квоти (у %)	13.5	0.3
Сільське господарство: спеціальні захисні заходи (у %)	23	0

Джерело: власна розробка на основі даних СОТ; https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/daily_update_e/tariff_profiles/ua_e.pdf and https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/daily_update_e/tariff_profiles/CE_e.pdf

Таблиця 2. Тарифи та імпорт за групами товарів

Група товарів	**Середній остаточно зобов'язаний тариф ЄС, %**	**Середній застосований тариф ЄС за режимом ННР, %**	**Середній остаточно зобов'язаний тариф України**	**Середній застосований тариф України за режимом ННР, %**
Живі тварини та м'ясо	15.8	15.4	13	10.5
Молочна продукція	29.2	27.1	9.4	9.4
Фрукти та овочі	13.1	11.4	12.4	11
Кава, чай, какао та прянощі	3.8	3.5	6.7	2.6
Зернові та продукти харчування	14.5	7.2	12.5	12.4
Олійні культури, жири та олії	6.7	7.2	10.3	8.2
Цукор та кондитерські вироби	17.5	18.1	19.4	19.4
Напої та тютюн	18.2	18.3	6.9	6.7
Бавовна, шовк і вовна	0	0	0.7	0
Інша сільськогосподарська продукція	4.4	4.1	11.2	7.8
Нафта	3.1	2.5	1.8	0.8
Хімічна продукція	4.5	4.6	5.1	3.2
Механічне обладнання	1.6	1.7	4	2
Електротехнічне обладнання	2.5	2.0	5.4	3.7
Транспортне обладнання	4	5.1	7.5	5.6

Джерело: власна розробка на основі даних СОТ; https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/daily_update_e/tariff_profiles/ua_e.pdf and https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/daily_update_e/tariff_profiles/CE_e.pdf

Нетарифні заходи

Окрім тарифів, країни також застосовують нетарифні заходи (НТЗ) у торгівлі — це, по суті, регуляторні інструменти, що впливають на транскордонний рух товарів і послуг. До них зазвичай належать технічні бар'єри у торгівлі (ТВТ), як-от стандарти продукції та вимоги до сертифікації промислових товарів, а також санітарні й

фітосанітарні заходи (SPS), що стосуються безпеки харчових продуктів та здоров'я тварин і рослин. НТЗ охоплюють також внутрішнє регулювання у сфері послуг, ліцензування, квоти, інспекції та фінансові обмеження. Хоча заходи SPS формально не входять до рамки СМО, їхні економічні наслідки тісно пов'язані з іншими НТЗ, що ускладнює їх роздільну оцінку. НТЗ визначають вимоги до якості та безпеки, яким має відповідати імпортна продукція, й тим самим безпосередньо впливають на міжнародну конкурентоспроможність виробників.

НТЗ служать легітимним цілям публічної політики — захисту здоров'я споживачів, забезпеченню якості продукції та зниженню торговельних витрат шляхом стандартизації. Водночас вони можуть використовуватись як інструменти протекціонізму й у багатьох випадках вважаються обмежувальними навіть більше, ніж тарифи.

Наприклад, Adilbish et al. (2025) оцінюють адвалорний еквівалент (AVE) НТЗ у внутрішній торгівлі ЄС в середньому на рівні 44%, а для аграрної продукції — до 140%, попри відсутність внутрішніх тарифів у межах Єдиного ринку ЄС. Інші дослідники вважають ці оцінки завищеними: так, Head і Mayer (2021) оцінюють AVE НТЗ на рівні близько 10%, а деякі автори ставлять під сумнів емпіричне обґрунтування високих значень[8]. Arita et al. (2015) оцінюють AVE НТЗ ЄС на імпорт птиці, свинини й кукурудзи зі США на рівні 102%, 81% і 79% відповідно. Водночас AVE НТЗ ЄС на яловичину, овочі та фрукти зі США також були значними. Це ставить під сумнів результати Adilbish et al. (2025), адже незрозуміло, чому НТЗ у внутрішній торгівлі ЄС мають бути вищими, ніж щодо третіх країн. Навпаки, НТЗ США на експорт із ЄС оцінюються в діапазоні 37–45%. Отже, оцінка Head і Mayer (2021) на рівні 10% є більш реалістичною.

Загалом вплив НТЗ на торгівлю залишається неоднозначним. З одного боку, стандарти й регулювання можуть бути корисними для споживачів, підвищуючи якість і безпечність продукції, зменшуючи інформаційну асиметрію. У таких умовах виробники якісної продукції можуть розраховувати на більший попит. З іншого боку, НТЗ можуть захищати внутрішніх виробників, зменшувати асортимент для споживачів і збільшувати витрати на тестування, дотримання вимог і моніторинг (Gardner, 2003). Більшість емпіричних досліджень вказують на те, що НТЗ переважно мають негативний вплив на обсяги торгівлі, особливо для експортерів із країн, що розвиваються. У випадку розвинених країн SPS-заходи часто пов'язують із позитивним впливом на експорт, оскільки вони підвищують репутацію продукції та покращують доступ до ринків.

Важливою є також якісна складова: продукція вищої якості може мати преміальну ціну та більшу частку ринку, а жорсткіші НТЗ можуть стимулювати підвищення якості (Movchan et al., 2019). У дослідженні, присвяченому українському харчовому сектору, Movchan et al. (2019) виявили, що заходи SPS пов'язані з вищими цінами та якістю експортованої продукції, тоді як застарілі радянського типу технічні регламенти й далі обмежують доступ українських виробників до сучасних технологій. З цієї точки зору, вступ України до ЄС очікувано посилить її міжнародну

[8] https://iep.unibocconi.eu/europes-internal-tariffs-why-imfs-44-estimate-doesnt-hold

конкурентоспроможність, оскільки узгодження зі стандартами ЄС покращує якість, довіру та доступ до ринків. Подібно, Hamaniuk et al. (2018) показали, що гармонізація українського законодавства з acquis ЄС у межах ПВЗВТ сприяла зменшенню НТЗ і позитивно вплинула на торгівлю між Україною та ЄС.

Продукти в межах СМО та маркетингові стандарти

Інформація про вигоди та витрати від маркетингових стандартів ЄС залишається обмеженою. Найновішу та найповнішу оцінку надають Russo et al. (2022). Маркетингові стандарти ЄС спрямовані на забезпечення стабільного постачання продукції зі стандартизованою й прийнятною якістю. Вони охоплюють широкий спектр аспектів: технічні визначення, класифікацію продукції, представлення, маркування й етикетування, пакування, методи виробництва, зберігання, транспортування, супровідну документацію, сертифікацію, часові обмеження та вимоги щодо використання чи утилізації.

Згідно з опитуванням 123 бізнес-асоціацій, Russo et al. (2022) зазначають, що підприємства ЄС загалом позитивно оцінюють маркетингові стандарти: понад 80% респондентів вважають їх обґрунтованими й такими, що надають додаткову цінність порівняно з міжнародними й приватними стандартами.

Основні вигоди від маркетингових стандартів ЄС для підприємств, визначені Russo et al. (2022), включають:

- Зменшення трансакційних витрат та інформаційної асиметрії, підвищення прозорості ринку.
- Полегшення торгівлі, покращення доступу до ринку, забезпечення рівних умов для виробників.
- Підтримка стратегій диференціації продукції та стимулювання виробництва якісної продукції.

Дослідження також виявило, що витрати на сертифікацію та контроль є помірними порівняно з загальними витратами виробництва — наприклад, у секторі хмелю вони становлять менше 0,5% від кінцевої ціни продукції. І учасники опитування, і учасники тематичних воркшопів погодилися, що переваги маркетингових стандартів перевищують витрати на їх дотримання.

У ширшому контексті, витрати на дотримання стосуються не лише маркетингових стандартів, а й усього аграрного acquis ЄС, який разом із САП регулює ринки та стандарти в таких сферах, як сільськогосподарська практика, здоров’я тварин і рослин, безпека харчових продуктів, захист довкілля та добробут тварин. Хоча не існує актуальних комплексних досліджень, дослідження Європейської комісії (2014) показало, що регуляторні витрати не є головним чинником конкурентоспроможності; набагато важливішими залишаються вартість праці та оренда землі. Те ж дослідження оцінило, що внаслідок регулювання ЄС фермери несуть у середньому до 10% додаткових витрат на виробництво, хоча показники залежать від сектору.

Маркетингові стандарти ЄС також створюють вигоди для споживачів, зокрема:

- Гарантія відповідності продуктів мінімальним стандартам якості та безпеки, що підвищує середню якість продуктів на ринку.

- Полегшення оцінки якості продуктів споживачами, зменшення невизначеності, запобігання оманливим твердженням, захист від харчових ризиків та шахрайства.

Як і у випадку з НТЗ, у науковій літературі немає однозначного консенсусу щодо сукупного впливу маркетингових стандартів на торгівлю. З одного боку, стандартизація й прозорість можуть знижувати трансакційні витрати й стимулювати торгівлю. З іншого — додаткові витрати на дотримання й моніторинг можуть її стримувати. Остаточний ефект залишається емпіричним питанням.

Стан узгодження законодавства України у сфері СМО з acquis ЄС та адміністративна спроможність державних інституцій

Таблиця 4 показує, що узгодження законодавства України з acquis СМО ЄС залишається дуже фрагментарним, нерівномірним між секторами та вибірковим. Жодна зі сфер ще не досягла повної відповідності законодавству ЄС; у переважній більшості випадків правова база України лише частково узгоджена або взагалі не узгоджена. Повна відповідність зафіксована лише в окремих випадках.

Зокрема, державна допомога в сільському господарстві не гармонізована зі складною рамкою ЄС, яка є критичною для забезпечення прозорості та запобігання спотворенням конкуренції на внутрішньому ринку. Так само два економічно важливі сектори — молочні продукти та фрукти й овочі — не мають жодного узгодження з рамкою СМО. Натомість у кількох інших товарних категоріях спостерігається більш високий рівень наближення, що свідчить про наявність принаймні базової адміністративної спроможності України для адаптації складних норм ЄС.

Однак системний дефіцит узгодження підкреслює, що для досягнення повної інтеграції до механізмів Єдиного ринку ЄС у сфері сільськогосподарської продукції Україні ще потрібно здійснити значний обсяг законодавчої та інституційної роботи. Крім того, ефективне впровадження й дотримання цих норм є не менш актуальним викликом.

Як зазначає Nivievskyi (2024b), для ефективного впровадження acquis ЄС у сільському господарстві Україна потребуватиме значних додаткових інвестицій у спроможність компетентних органів, адміністративну інфраструктуру та публічні інституції. Подолання цього інституційного розриву є критично важливим для підвищення продуктивності та конкурентоспроможності агросектору — можливо, навіть більш важливим, ніж прямі форми підтримки, як-от субсидії чи податкові пільги.

Торговельна динаміка нових країн-членів ЄС після вступу до ЄС

Простий аналіз розвитку загальної, внутрішньоєвропейської (intra-EU) та зовнішньої (extra-EU) торгівлі для дванадцяти нових країн-членів ЄС (NMS) у порівнянні з середнім рівнем по ЄС та старими країнами-членами (OMS) до та після вступу дає цінні орієнтири для України. Рисунок 7 демонструє стабільну тенденцію в усіх країнах NMS: членство в ЄС стало точкою структурного перелому в

торговельних патернах — торгівля значною мірою переорієнтувалася на внутрішній ринок, інтеграція в Єдиний ринок поглибилась, а залежність від зовнішніх партнерів зменшилась. Така тенденція відсутня серед старих країн-членів ЄС (рис. 8). Крім того, зростання торгівлі в NMS чітко випереджає динаміку в OMS.

Для країн Центральної Європи — Польщі, Угорщини, Чехії та Словаччини — вступ до ЄС (пунктирна вертикальна лінія в 2004 році) супроводжувався стрімким і сталим зростанням як експорту, так і імпорту, причому частка внутрішньоєвропейської торгівлі перевищила 75–85% загального обсягу. Це відображає швидку інтеграцію їхніх виробничих і логістичних ланцюгів у промислове ядро ЄС. Країни Балтії — Естонія, Латвія та Литва — демонструють подібну траєкторію, хоча частка внутрішньоєвропейської торгівлі у них нижча та більш волатильна, що пов'язано з історично тіснішими торговельними зв'язками з неєвропейськими ринками..

У Румунії та Болгарії, які приєдналися до ЄС у 2007 році, вступ також сприяв зростанню торгівлі та поступовому зсуву у бік переважання внутрішньоєвропейської торгівлі, хоча й із короткотерміновими коливаннями через адаптаційний період та різну промислову структуру. Хорватія, яка вступила в 2013 році, демонструє уповільнену, але чітку конвергенцію з торговельними патернами ЄС — частка внутрішньоєвропейської торгівлі досягла 70% упродовж кількох років. Рання та стабільна інтеграція Словенії й Угорщини ілюструє переваги попереднього узгодження політики до вступу.

У всіх країнах NMS дані демонструють, що членство в ЄС стало потужним каталізатором розширення торгівлі та інтеграції у внутрішній ринок. Частка внутрішньоєвропейської торгівлі зрештою стабілізувалась на високому рівні, а зовнішня торгівля або залишилась обмеженою, або зменшилась як частка від загального обсягу. Це свідчить про те, що членство в ЄС не лише сприяло зростанню обсягів торгівлі, а й зміцнило зв'язки цих економік із регіональними ланцюгами доданої вартості та загальноєвропейськими ринковими структурами.

На основі досвіду NMS та торговельної динаміки між Україною та ЄС у період дії АТМ (травень 2022 – червень 2025) (рис. 9), можна обґрунтовано припустити, що частка внутрішньоєвропейської торгівлі України з часом може перевищити середній показник по ЄС у 70%, паралельно зі зменшенням залежності від ринків поза ЄС.

4. Висновки та стратегії подолання потенційних проблем

Спільна організація ринку (СМО) є одним із наріжних каменів Спільної аграрної політики ЄС (САП). Вона забезпечує правову та інституційну рамку для регулювання аграрних ринків, реагування на кризи, стандартизації, забезпечення якості продукції та добросовісної конкуренції між державами-членами. Сильна сторона СМО полягає в забезпеченні стабільності ринку та рівних умов для всіх учасників, однак її складність і високі адміністративні вимоги потребують значної інституційної спроможності, ефективного впровадження та постійного моніторингу.

На сьогодні аграрне законодавство України залишається далеким від повного узгодження з рамкою СМО ЄС. Успішна інтеграція, втім, відкриває значні довгострокові переваги, які явно переважають витрати перехідного періоду. Узгодження дозволить українським виробникам працювати за єдиними ринковими правилами, отримати передбачуваний доступ до Єдиного ринку ЄС і стати частиною прозорих, конкурентоспроможних і якісних ланцюгів доданої вартості.

Досвід країн Центральної та Східної Європи свідчить, що вступ до ЄС спричинив структурну переорієнтацію торгівлі на внутрішній ринок, підвищення продуктивності, зростання інвестицій та експорту. Якщо Україна піде подібним шляхом, вона може очікувати глибшої торговельної інтеграції, підвищення конкурентоспроможності та більшої стійкості до ринкових шоків.

Для цього Україна може застосувати стратегічний поетапний підхід із трьома основними пріоритетами:

1. Політичне та законодавче узгодження – Поступове узгодження аграрного законодавства з acquis ЄС, забезпечення узгодженості в усіх товарних і ринкових секторах.
    a) Поступова гармонізація з acquis ЄС: Національне законодавство має бути поетапно узгоджене з СМО, САП і пов'язаними актами acquis у всіх секторах. Поточна урядова мета до 2030 року є складною, але досяжною.
    b) Галузеве узгодження: Пріоритетом мають бути сектори з високим експортним і економічним значенням — зернові, олійні, м'ясо птиці, молочна продукція, фрукти й овочі, державна допомога.
    c) План переходу: Необхідна чітка дорожня карта з визначеними етапами, орієнтирами та проміжними цілями для виробників і регуляторних органів.
2. Посилення інституційної та адміністративної спроможності – Підсилити державні органи та модернізувати системи ринкового нагляду, збору даних та IT, щоб відповідати стандартам прозорості та управління ЄС.
    a) Усунути прогалину в спроможності: Як зазначає Nivievskyi (2024b), нинішня адміністративна спроможність України суттєво відстає від вимог ЄС. Посилення компетентних органів є ключовим для впровадження acquis і залучення приватних інвестицій (Nivievskyi та Bogonos, 2024).
    b) Розвиток компетентних органів: Потрібно створити або зміцнити структури, відповідальні за регулювання ринку, державну допомогу, контроль конкуренції та реалізацію заходів СМО. Наприклад, створити та запустити платіжну агенцію[9] та/або організацію ринку (за прикладом BLE у Німеччині)[10], а також посилити відповідні підрозділи в Міністерстві.
    c) Інвестувати в людський капітал та цифрову інфраструктуру: Постійне навчання персоналу, системи прийняття рішень на основі даних і сучасні

[9] Відповідний законопроект був прийнятий у жовтні 2025 року (законопроект № 13202-1 від 07.05.2025). Цей законопроект ініціює створення Платіжної агенції, ІСКС (Інтегрованої системи адміністративного контролю) та ФДН.

[10] Наприклад, BLE (Федеральне відомство з питань сільського господарства та продовольства) у Німеччині. https://www.ble.de/EN/BLE/ble_node.html

ІТ-інструменти є критично важливими для досягнення стандартів прозорості та звітності ЄС.

3. Підвищення спроможності виробників – Надати підтримку у вигляді навчання, консультацій та перехідної фінансової допомоги, особливо малим господарствам, для сприяння адаптації до нових вимог.
   a) Переглянути поточну систему аграрної підтримки в Україні та узгодити її з викликами, пов'язаними зі вступом до ЄС. Необхідно запровадити програми навчання, дорадництва та розширення знань, щоб допомогти фермерам та агробізнесу зрозуміти та адаптуватися до нового регуляторного середовища. Фіскальний простір України є надзвичайно обмеженим з огляду на масштабні завдання відновлення, реконструкції та інтеграції до ЄС (World Bank, 2024). Це означає, що наразі в Україні немає простору для переважно неефективних і неорієнтованих на зростання програм державної підтримки агросектору (таких як пов'язані субсидії чи компенсації на закупівлю ресурсів). Систему аграрної підтримки слід переосмислити та адаптувати для забезпечення сталого перетворення і зростання аграрного сектору України. Вона може базуватися на трьох основних пріоритетах:
      i) надати перевагу мобілізації приватного фінансування, наданню базових сільськогосподарських послуг та підтримці малих господарств у вирішенні їхніх специфічних проблем (у термінах ОЕСР — так звані «загальні послуги підтримки» або public services, а не прямі трансфери фермерам);
      ii) державні видатки мають бути спрямовані на загальну, а не продуктоспецифічну підтримку сільського господарства, а також на підтримку вільної торгівлі (наприклад, уникати оподаткування експорту аграрної продукції задля субсидування харчової переробки);
      iii) інвестиції необхідні для посилення спроможності компетентних органів, щоб забезпечити відповідність стандартам ЄС і сприяти вступу України до ЄС, як уже згадувалося в пункті 2a (World Bank, 2024).
   b) Перехідна фінансова допомога: Надати тимчасову цільову підтримку малим господарствам у вигляді технічної допомоги для покриття витрат на відповідність і модернізацію.
4. Співпраця та розвиток знань – Посилити співпрацю з інституціями ЄС та агенціями держав-членів через твінінгові проєкти, спільні дослідження та обміни експертами, що дозволить Україні перейняти найкращі практики, прискорити процес навчання та сформувати довгострокову інституційну стійкість.
   a) Інституційні партнерства та спільні ініціативи з розвитку спроможності: Посилити співпрацю з інституціями ЄС та агенціями держав-членів для використання спільного досвіду та найкращих практик. Залучатися до

програм, що фінансуються ЄС, твінінгових проєктів і обмінів експертами для прискорення навчання та впровадження політик. Така співпраця допоможе Україні зміцнити інституційну стійкість, покращити управління та пришвидшити інтеграцію до аграрної ринкової системи ЄС.

b) Розвиток знань та інформаційного забезпечення: Створити в Україні власну систему знань та інформації для підтримки ухвалення рішень на основі даних і покращення прозорості у агропродовольчому секторі. Це має включати створення галузевих ринкових обсерваторій і єдиного аграрного дата-порталу за зразком найкращих практик ЄС.

Обсерваторії мають систематично збирати, аналізувати та публікувати дані про виробництво, ціни, торгівлю, собівартість ресурсів, запаси й прибутковість по всьому ланцюгу постачання, тоді як дата-портал має інтегрувати інформацію з різних державних і приватних джерел в єдину, зручну цифрову платформу, доступну для політиків, дослідників і зацікавлених сторін.

Розробку цих систем слід здійснювати у тісній співпраці з національними науково-дослідними інституціями, університетами та аналітичними центрами, оскільки чинна спроможність державних органів у генеруванні, управлінні та поширенні даних, релевантних для політики, залишається обмеженою. З часом ця інформаційна інфраструктура зміцнить здатність України моніторити ринки, передбачати кризи, оцінювати вплив політик та узгоджуватися зі стандартами прозорості та звітності ЄС у межах СМО.

Зрештою, узгодження з СМО — це не просто юридичний обов’язок, а структурна реформа, яка може перетворити Україну на ще більш конкурентоспроможного та надійного аграрного гравця як у межах ЄС, так і на глобальному рівні. Таке узгодження також сприятиме посиленню продовольчої безпеки, залученню інвестицій і довгостроковому економічному відновленню країни та її інтеграції до ЄС. Проте успішна інтеграція до рамки СМО ЄС залежатиме не лише від юридичного узгодження, але й від інституційної готовності, адаптації виробників і сталого партнерства з ЄС. Послідовна, ресурсно забезпечена та прозора реформа є ключем до посилення конкурентоспроможності агросектору України та її повноцінної участі в Єдиному ринку ЄС.

Рисунок 7. Нові країни-члени ЄС: обсяги торгівлі та частка внутрішньоєвропейської аграрної торгівлі в загальному обсязі аграрної торгівлі

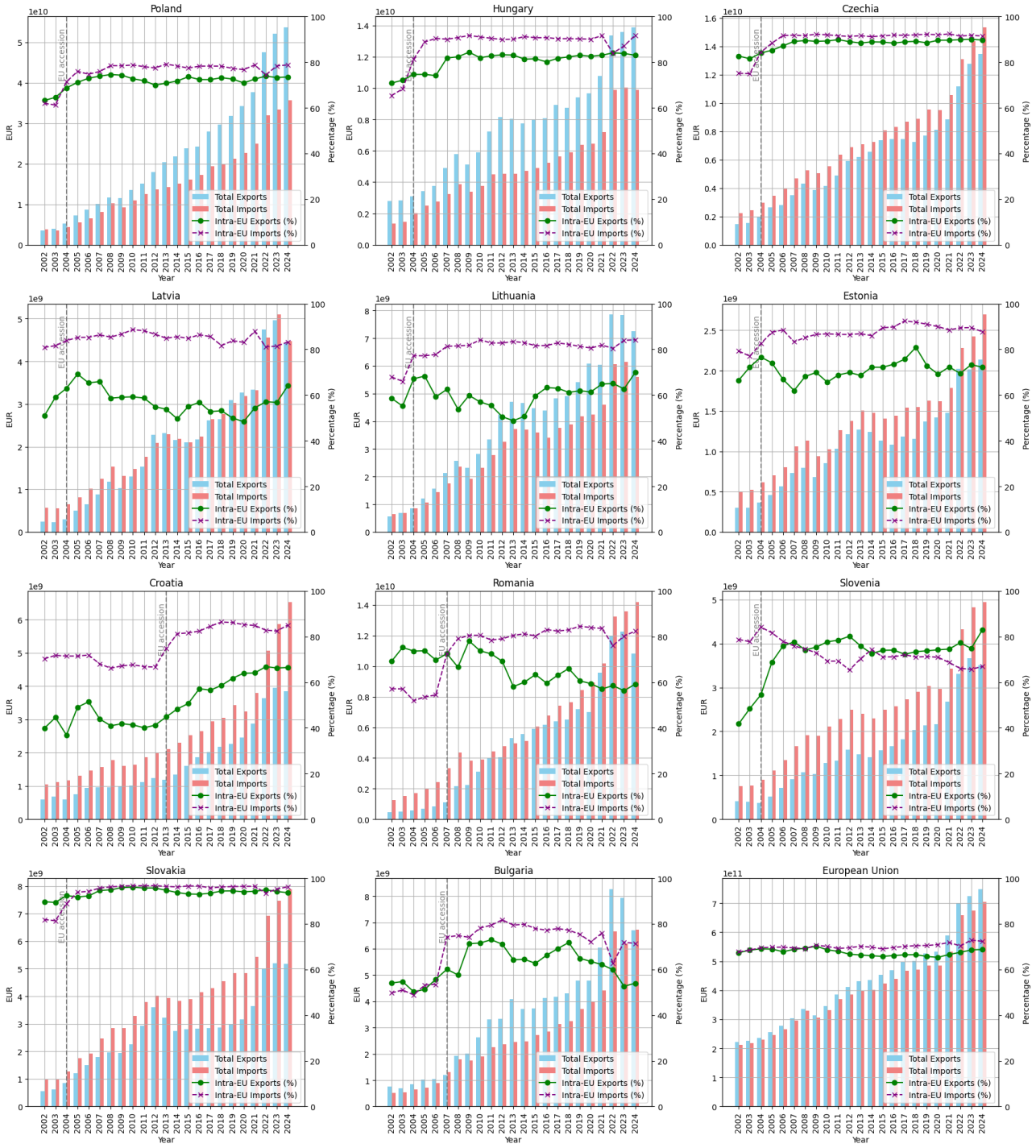

Джерело: власна презентація на основі даних Євростату

Рисунок 8. Старі країни-члени ЄС: обсяги торгівлі та частка внутрішньоєвропейської аграрної торгівлі в загальному обсязі аграрної торгівлі

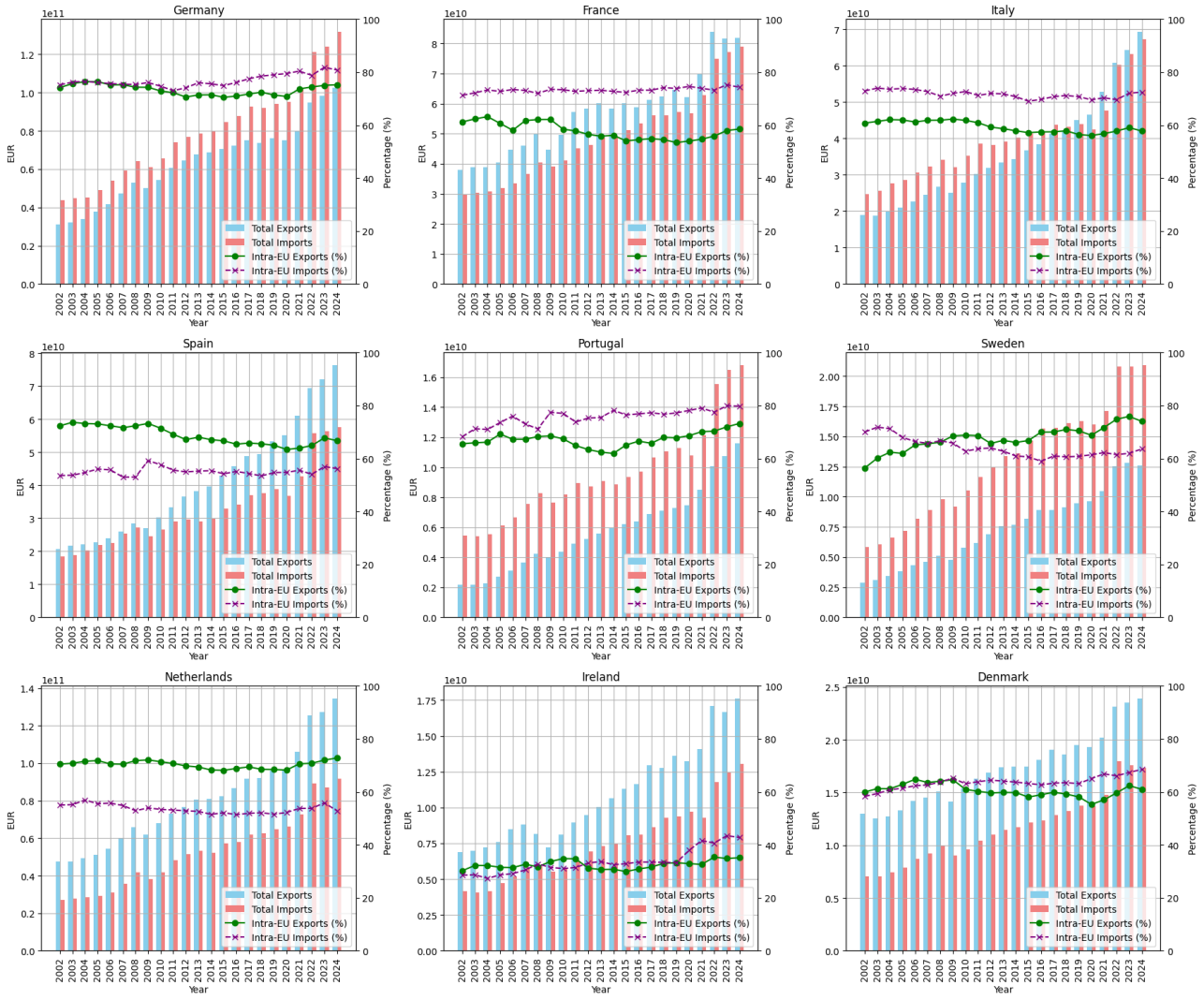

Джерело: власна презентація на основі даних Євростату

Рисунок 9. Україна та Грузія: обсяги торгівлі та частка внутрішньоєвропейської аграрної торгівлі в загальному обсязі аграрної торгівлі

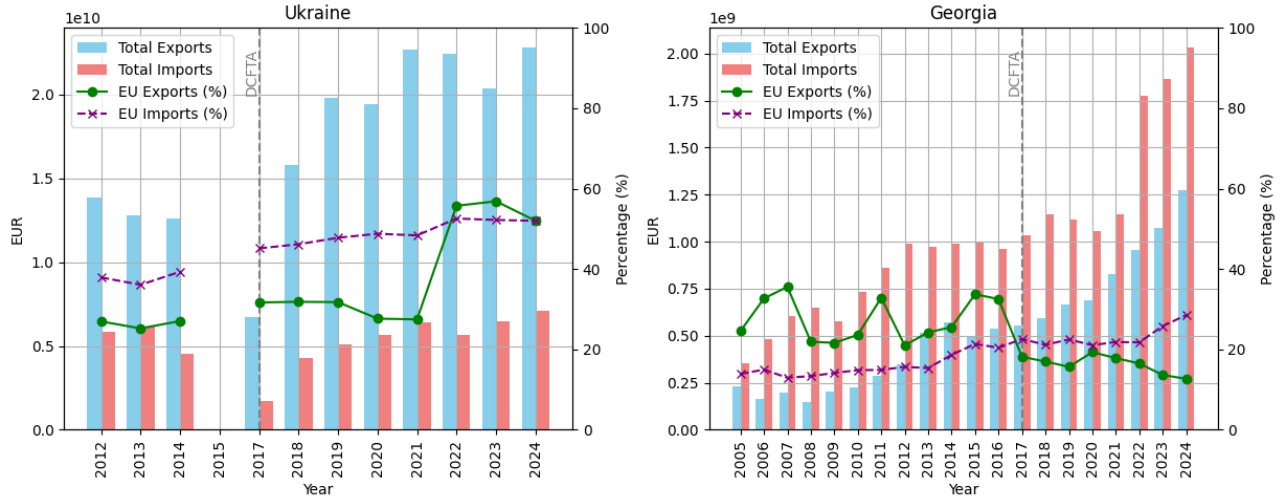

Джерело: власна презентація на основі даних Євростату

Література

Adilbish, O., D. Cerdeiro, R. Duval, G.H. Hong, L. Mazzone, L. Rotunno, H. Europe's Productivity Weakness: Firm-Level Roots and Remedies, IMF Working Papers 2025, 040 (2025), accessed October 25, 2025, https://doi.org/10.5089/9798229001441.001

Arita, Shawn, Lorraine Mitchell, and Jayson Beckman. Estimating the Effects of Selected Sanitary and Phytosanitary Measures and Technical Barriers to Trade on U.S.-EU Agricultural Trade, ERR-199, U.S. Department of Agriculture, Economic Research Service, November 2015

Delegation of the EU to Ukraine (2025). Ukraine successfully completes its screening process.https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/ukraine-successfully-completes-its-screening-process_en. Accessed on October, 2, 2025

Emerson, Michael (2022). The Potential Impact of Ukrainian Accession on the EU's Budget – and the Importance of Control Valves. Policy Paper. International Centre for Defense and Security. https://cdn.ceps.eu/wp-content/uploads/2023/11/ICDS-Policy-Paper-Impact-of-Ukrainian-Accession-on-the-EU-Budget.pdf

EU Commission (2014) Assessing farmers' costs of compliance with EU legislation in the fields of the environment, animal welfare and food safety. Commissioned by the European Commission Directorate-General for Agriculture and Rural Development, AGRI-2011-EVAL-08. https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cmef/sustainability/assessing-farmers-costs-compliance-eu-legislation-fields-environment-animal-welfare-and-food-safety_en

European Commission (2020). Evaluation of marketing standards (contained in the CMO Regulation, the "Breakfast Directives" and CMO secondary legislation). Commission staff working document. Brussels, 20.10.2020. SWD (2020) 230 final

Gardner, B. (2003). US food quality standards: fix for market failure or costly anachronism? American Journal of Agricultural Economics 85(3): 725–730.

Hamanuik, O., S. Taran, M. Khorunzha, O. Shepotylo and P. Iavorskyi (2020). Ukraine's Export to the EU: Impact of the Non-Tariff Measures. KSE Study. https://kse.ua/kse-research/eksport-ukrayini-do-yes-vpliv-netarifnih-zahodiv/

Head, Keith and Thierry Mayer. 2021. "The United States of Europe: A Gravity Model Evaluation of the Four Freedoms." Journal of Economic Perspectives 35(2): 23–48.

Matthews, A (2024). Adjusting the CAP for new EU members: Lessons from Previous Enlargements. Sieps Eupoean Policy Analysis paper

Movchan, V. and R. Giucci (2025). New EU tariff rate quotas for Ukrainian products: effect on exports. IER and GET Policy Study NO3. https://www.german-economic-team.com/wp-content/uploads/2025/10/GET_UKR_PS_03_2025.pdf

Movchan, V., Shepotylo, O. & Vakhitov, V. (2020) Non-tariff measures, quality and exporting: evidence from microdata in food processing in Ukraine. European Review of Agricultural Economics, 47(2), 719–751.

Nes, K., and P. Ciaian (2022). EU marketing standards and sustainability. Applied Economic Perspectives and Policy 44(4): 1844–1863. https://doi.org/10.1002/aepp.13265

Nivievskyi, O (2010). The essays on competitiveness, efficiency, and productivity: methodological issues and applications. University of Göttingen. Dissertation Thesis. https://d-nb.info/100502104X/34

Nivievskyi, O. (2024a). EU-Ukraine Agricultural Trade Tensions: Political Focus versus Economic Relevance (April 24, 2024). Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=4837865 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4837865

Nivievskyi, O. (2024b). EU Integration of Ukraine – Assessing the Challenges for Agri-Food Public Authorities (July 15, 2024). Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=4957056 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4957056; https://iep-berlin.de/site/assets/files/4231/oleg_nivievskyi_eu_integration_of_ukraine_research_paper.pdf

Nivievskyi, O. and M. Bogonos (2024). Impact Assessment of Agri-Food Trade Between Ukraine and the EU (December 11, 2024). APD/APB/07/2024 Policy Study, Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=5129578 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.5129578

Russo, C., Sansone, M., Colamatteo, A., Pagnanelli, M.A., Twum, E.K., (2022) Benefits and costs of EU marketing standards for agri-food products: Workshop Report, Russo, C., ed., Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2022, ISBN 978-92-76-46704-5, doi:10.2760/635080, JRC128162

Tangerman, S. and S. von Cramon-Taubadel (2013). Agricultural policy in the European Union: an Overview. Discussion paper 1302. Georg-August-Universität Göttingen, Department für Agrarökonomie und Rurale Entwicklung (DARE), Göttingen. https://www.econstor.eu/handle/10419/70909

Taran, S. (2025). EU-Ukraine trade: From emergency measures to a renewed trade agreement. EPC Commentary. https://www.epc.eu/publication/eu-ukraine-trade-from-emergency-measures-to-a-renewed-trade-agreement/. Accessed on October 6th, 2025

Toprak, M. Vaziri (2024). Europe's Productivity Weakness: Firm-Level Roots and Remedies, IMF Working Paper.

World Bank (2024). Priorities for Agricultural Support in Ukraine. Washington, D.C. : World Bank Group. http://documents.worldbank.org/curated/en/099062524074615884

Додатки

Таблиця 3. Вплив нових тарифних квот порівняно з АТМ: вплив на експорт України до ЄС

№	Опис	Експорт до ЄС, 2024 р., т (АТМ)	НОВІ ТРК, т	Орієнтовний експорт до ЄС, т (нові ТРК)	Експорт до ЄС, 2024 р., млн дол. США (АТМ)	Орієнтовний експорт до ЄС, млн дол. США (нові ТРК)	Ефект, млн дол. США	Ефект, %
1	Яловичина	0	12	0	0	0	0	0%
2	Свинина	0	40	0	0	0	0	0%
3	Баранина	0	2	0	0	0	0	0%
4	Птиця	137	120	122	408	363	-45	-11%
5	Молоко, вершки	3	15	3	8	8	0	0%
6	Сухе молоко	15	15	15	36	36	0	0%
7	Масло, спреди	1	7	1	10	10	0	0%
8	Яйця та альбуміни	60	18	53	78	70	-8	-11%
9	Мед	54	35	51	104	98	-6	-6%
10	Часник	0	0.75	0	1	1	0	0%
11	Цукор	320	100	100	199	62	-137	-69%
12	Інші цукри	12	30	12	10	10	0	0%
13	Цукрові сиропи	0						
14	Пшениця, борошно, гранули	6352	1300	1300	1 124	230	-894	-80%
15	Ячмінь, борошно, гранули	632	450	450	103	74	-30	-29%
16	Овес	8	8	8	2	2	0	0%
17	Кукурудза, борошно, гранули	13757	1000	13757	2 394	2 394	0	0%
18	Ячмінні крупи; інші зернові культури	26	33	26	16	16	0	0%
19	Солод і пшеничний глютен	15	18	15	7	7	0	0%
20	Крохмаль	17	24	17	11	11	0	0%
21	Перероблений крохмаль	5	8	5	4	4	0	0%
22	Висівки, шпари, залишки	48	85	48	7	7	0	0%
23	Гриби	0	2		0	0	0	0%
24	Перероблені томати	25	25	25	40	40	0	0%
25	Виноградний і яблучний сік	78	30	66	164	140	-24	-15%
26	Перероблені молочні продукти	0	4		0	0	0	
27	Перероблені олійні продукти	0	0.375	0	0	0	0	0%
28	Цукрова кукурудза	1	2	1	2	2	0	0%
29	Перероблені цукрові продукти	5	8	5	12	12	0	0%
30	Перероблені зернові продукти	1	3	1	1	1	0	0%
31	Перероблені молочно-вершкові продукти	0	1		0	0	0	
32	Харчові препарати	0	4		0	0	0	
33	Етанол	80	125	80	369	369	0	0%
34	Сигари та сигарети	0	3	0	0	0	0	0%
35	Манітол-сорбітол	0	0		0	0	0	0%
36	Перероблені солодово-крохмальні продукти	0						
37	Борошно	27	30	27	9	9	0	0%
	Разом		**0**		**5 120**	**3 976**	**-1 144**	**-22%**

джерело: Movchan і Giucci (2025).

Таблиця 4. Узгодження правової бази України з Спільною організацією ринків ЄС

Елемент	**acquis ЄС**	**Статус** Повністю/частково/ не узгоджені
Державна допомога в сільському господарстві	Регламент Ради (ЄС) 2015/1589 від 13 липня 2015 року, що встановлює детальні правила застосування статті 108 Договору про функціонування Європейського Союзу (кодифікація) (Текст, що має значення для ЄЕЗ) Регламент Комісії (ЄС) № 794/2004 від 21 квітня 2004 року про виконання Регламенту Ради (ЄС) № 659/1999, що встановлює детальні правила застосування статті 93 Договору про ЄС Регламент Комісії (ЄС) 2023/2831 від 13 грудня 2023 року про застосування статей 107 та 108 Договору про функціонування Європейського Союзу до допомоги de minimis Регламент Комісії (ЄС) 2023/2832 від 13 грудня 2023 року про застосування статей 107 та 108 Договору про функціонування Європейського Союзу до допомоги de minimis, що надається підприємствам, які надають послуги загального економічного інтересу Регламент Комісії (ЄС) № 1408/2013 від 18 грудня 2013 року про застосування статей 107 та 108 Договору про функціонування Європейського Союзу до допомоги de minimis у секторі сільського господарства Регламент Комісії (ЄС) № 651/2014 від 17 червня 2014 року, яким певні категорії допомоги визнаються сумісними з внутрішнім ринком відповідно до статей 107 та 108 Договору Текст, що має значення для ЄЕЗ Регламент Комісії (ЄС) 2022/2472 від 14 грудня 2022 року, яким певні категорії допомоги в секторах сільського та лісового господарства і в сільських районах визнаються сумісними з внутрішнім ринком відповідно до статей 107 і 108 Договору про функціонування Європейського Союзу Повідомлення Комісії Керівні принципи щодо державної допомоги в секторах сільського та лісового господарства та в сільських районах 2022/C 485/01	Не узгоджено
Молоко та молочна продукція	**Директива Ради 2001/114/ЄС** від 20.12.2001 щодо певних видів частково або повністю зневодненого консервованого молока для споживання людиною	Не узгоджено
	Делеговане регламент Комісії (ЄС) № 880/2012 від 28.06.2012, що доповнює Регламент Ради (ЄС) № 1234/2007 щодо транснаціонального співробітництва та договірних переговорів організацій виробників у секторі молока та молочних продуктів Імплементаційний регламент Комісії (ЄС) № 511/2012 від 15.06.2012 про повідомлення щодо організацій виробників та міжгалузевих організацій, а також договірних переговорів та відносин, передбачених Регламентом Ради (ЄС) № 1234/2007 у секторі молока та молочних продуктів Імплементаційний регламент Комісії (ЄС) 2018/150 від 30.01.2018, що змінює Імплементаційний регламент (ЄС) 2016/1240 щодо методів аналізу та оцінки якості молока та молочних продуктів, які можуть бути предметом державного втручання та допомоги для приватного зберігання Регламент Комісії (ЄС) № 445/2007 від 23.04.2007, що встановлює деякі детальні правила застосування Регламенту Ради (ЄС) № 2991/94, що встановлює стандарти для жирів, придатних для намазування, та Регламенту Ради (ЄЕС) № 1898/87 про захист найменувань, що використовуються в маркетингу молока та молочних продуктів 2010/791/ЄС: Рішення Комісії від 20.12.2010, що містить перелік продуктів, зазначених у другому підпункті пункту III(1) Додатка XII до Регламенту Ради (ЄС) № 1234/2007 (перероблений) (повідомлено за документом C(2010) 8434) Регламент (ЄС) № 1308/2013 Європейського Парламенту та Ради від 17.12.2013 про встановлення спільної організації ринків сільськогосподарських продуктів та скасування Регламентів Ради (ЄЕС) № 922/72, (ЄЕС) № 234/79, (ЄС) № 1037/2001 та (ЄС) № 1234/2007 (щодо вимог до молока та молочних продуктів)	Не узгоджено
Яловичина	Регламент (ЄС) № 1760/2000 Європейського Парламенту та Ради від 17 липня 2000 року, що встановлює систему ідентифікації та реєстрації великої рогатої худоби та щодо маркування яловичини та яловичих продуктів і скасовує Регламент Ради (ЄС) № 820/97 Регламент Комісії (ЄС) № 566/2008 від 18 червня 2008 року, що встановлює детальні правила застосування Регламенту Ради (ЄС) № 1234/2007 щодо збуту м'яса великої рогатої худоби віком до 12 місяців	Повністю узгоджено
	Регламент Комісії (ЄС) № 1825/2000 від 25 серпня 2000 року, що встановлює детальні правила застосування Регламенту (ЄС) № 1760/2000 Європейського Парламенту та Ради щодо маркування яловичини та яловичих продуктів Делегований регламент Комісії (ЄС) 2017/1182 від 20 квітня 2017 року, що доповнює Регламент (ЄС) № 1308/2013 Європейського Парламенту та Ради щодо шкали Союзу для класифікації туш великої рогатої худоби, свиней та овець, а також щодо звітності про ринкові ціни на певні категорії туш та живих тварин	Частково узгоджено

	Імплементаційний регламент Комісії (ЄС) 2017/1184 від 20 квітня 2017 року, що встановлює правила застосування Регламенту (ЄС) № 1308/2013 Європейського Парламенту та Ради щодо шкали Союзу для класифікації туш великої рогатої худоби, свиней та овець, а також щодо звітності про ринкові ціни на певні категорії туш та живих тварин	
Свинина	Регламент Комісії (ЄС) № 2004/2002 від 8 листопада 2002 року щодо процедури визначення вмісту м'яса та жиру в деяких продуктах зі свинини; Регламент Комісії (ЄЕС) № 226/89 від 26 січня 1989 року щодо процедури визначення вмісту м'яса в продуктах, що підпадають під коди CN 1602 49 11, 1602 49 13, 1602 49 15, 1602 49 19, 1602 49 30 та 1602 49 50; Делегований регламент Комісії (ЄС) 2017/1182 від 20 квітня 2017 року, що доповнює Регламент (ЄС) № 1308/2013 Європейського Парламенту та Ради щодо шкали Союзу для класифікації туш великої рогатої худоби, свиней та овець, а також щодо звітності про ринкові ціни на певні категорії туш та живих тварин; Імплементаційний регламент Комісії (ЄС) 2017/1184 від 20 квітня 2017 року, що встановлює правила застосування Регламенту (ЄС) № 1308/2013 Європейського Парламенту та Ради щодо шкали Союзу для класифікації туш великої рогатої худоби, свиней та овець, а також щодо звітності про ринкові ціни на певні категорії туш та живих тварин.	Частково узгоджено
Птиця та яйця	Делеговане регламент Комісії (ЄС) 2023/2464 від 17.08.2023, що змінює Регламент (ЄС) № 1308/2013 Європейського Парламенту та Ради щодо стандартів збуту яєць	Повністю узгоджено
	Регламент Комісії (ЄС) № 543/2008 від 16.06.2008, що встановлює детальні правила застосування Регламенту Ради (ЄС) № 1234/2007 щодо стандартів збуту м'яса птиці Регламент Комісії (ЄС) № 617/2008 від 27.06.2008, що встановлює детальні правила застосування Регламенту (ЄС) № 1234/2007 щодо стандартів збуту інкубаційних яєць та пташенят домашньої птиці Делегований регламент Комісії (ЄС) 2023/2465 від 17.08.2023, що доповнює Регламент (ЄС) № 1308/2013 Європейського Парламенту та Ради щодо стандартів збуту яєць та скасовує Регламент Комісії (ЄС) № 589/2008 Імплементаційний регламент Комісії (ЄС) 2023/2466 від 17.08.2023, що встановлює правила застосування Регламенту (ЄС) № 1308/2013 Європейського Парламенту та Ради щодо стандартів збуту яєць	Частково узгоджено
	Директива Ради 2001/110/ЄС від 20 грудня 2001 року щодо меду Директива (ЄС) 2024/1438 Європейського Парламенту та Ради від 14 травня 2024 року, що змінює Директиви Ради 2001/110/ЄС щодо меду, 2001/112/ЄС щодо фруктових соків та деяких подібних продуктів, призначених для споживання людиною, 2001/113/ЄС щодо фруктових джемів, желе та мармеладу, а також підсолодженого каштанового пюре, призначених для споживання людиною, та 2001/114/ЄС щодо деяких частково або повністю зневоднених консервованих молочних продуктів, призначених для споживання людиною	Частково узгоджено
Мед	Регламент Комісії (ЄС) № 874/96 від 14 травня 1996 року щодо імпорту чистопородних племінних тварин овечої та козиної порід з третіх країн Делегований регламент Комісії (ЄС) 2017/1182 від 20 квітня 2017 року, що доповнює Регламент (ЄС) № 1308/2013 Європейського Парламенту та Ради щодо шкали Союзу для класифікації туш великої рогатої худоби, свиней та овець, а також щодо звітності про ринкові ціни на певні категорії туш та живих тварин; Імплементаційний регламент Комісії (ЄС) 2017/1184 від 20 квітня 2017 року, що встановлює правила застосування Регламенту (ЄС) № 1308/2013 Європейського Парламенту та Ради щодо шкали Союзу для класифікації туш великої рогатої худоби, свиней та овець, а також щодо звітності про ринкові ціни на певні категорії туш та живих тварин	Частково узгоджено
Вівці та кози	Делеговане регламент Комісії (ЄС) 2022/2104 від 29.07.2022, що доповнює Регламент (ЄС) № 1308/2013 Європейського Парламенту та Ради щодо стандартів збуту оливкової олії та скасовує Регламент Комісії (ЄЕС) № 2568/91 та Імплементаційний регламент Комісії (ЄС) № 29/2012	Повністю узгоджено
	Імплементаційний регламент Комісії (ЄС) 2022/2105 від 29.07.2022, що встановлює правила перевірки відповідності стандартів збуту оливкової олії та методи аналізу характеристик оливкової олії	Частково узгоджено
	Регламент (ЄС) № 1308/2013; Імплементаційний регламент Комісії (ЄС) 2024/601; Делегований регламент Комісії (ЄС) 2024/602; Імплементаційний регламент Комісії (ЄС) 2023/2834; Делегований регламент Комісії (ЄС) 2023/2835; Регламент Комісії (ЄС) 1299/2007.	Частково узгоджено
Оливкова олія	Регламент (ЄС) № 900/2008	Частково узгоджено
	Регламент (ЄС) № 510/2014; Імплементаційний регламент (ЄС) № 514/2011; Регламент (ЄС) № 1488/2001; Регламент (ЄС) № 578/2010; Регламент (ЄС) № 284/2005; Регламент (ЄС) № 88/2007	Не узгоджено
Хміль та хмелеві продукти	Регламент (ЄС) № 1308/2013 Європейського Парламенту та Ради від 17.12.2013, що встановлює спільну організацію ринків сільськогосподарських продуктів та скасовує Регламенти Ради (ЄЕС) № 922/72, (ЄЕС) № 234/79, (ЄС) № 1037/2001 та (ЄС) № 1234/2007 (щодо вимог до фруктів та овочів)	Не узгоджено

	Делегований регламент Комісії (ЄС) 2017/891 від 13.03.2017; Імплементаційний регламент Комісії (ЄС) 2017/892 від 13.03.2017; Делегований регламент Комісії (ЄС) 2023/2429 від 17.08.2023	
Вино	Делеговане регламент Комісії (ЄС) 2017/670 від 31 січня 2017 року, що доповнює Регламент (ЄС) № 251/2014 Європейського Парламенту та Ради щодо дозволених виробничих процесів для отримання ароматизованих винних продуктів	Повністю узгоджено
	Делегований регламент Комісії (ЄС) 2018/273; Імплементаційний регламент Комісії (ЄС) 2018/274; Делегований регламент Комісії (ЄС) 2019/934; Імплементаційний регламент Комісії (ЄС) 2019/935; Делегований регламент Комісії (ЄС) 2019/33; Імплементаційний регламент Комісії (ЄС) 2019/34; Делегований регламент Комісії (ЄС) 2023/1606; Регламент (ЄС) № 251/2014; Делегований регламент Комісії (ЄС) 2017/670; Делегований регламент Комісії (ЄС) 2024/585	Частково узгоджено
Тютюн	Регламент (ЄС) № 1308/2013 Європейського Парламенту та Ради від 17 грудня 2013 року про встановлення спільної організації ринків сільськогосподарських продуктів та скасування Регламентів Ради (ЄЕС) № 922/72, (ЄЕС) № 234/79, (ЄС) № 1037/2001 та (ЄС) № 1234/2007	Частково узгоджено
Органічне землеробство	Регламент (ЄС) 2018/848 Європейського Парламенту та Ради від 30 травня 2018 року про органічне виробництво та маркування органічних продуктів та скасування Регламенту Ради (ЄС) № 834/2007 Імплементаційний регламент Комісії (ЄС) 2020/464 від 26 березня 2020 року, що встановлює детальні правила застосування Регламенту (ЄС) 2018/848 Європейського Парламенту та Ради щодо документів, необхідних для ретроактивного визнання періодів переходу, органічного виробництва та інформації, що має бути надана державами-членами Імплементаційний регламент Комісії (ЄС) 2021/1165 від 15 липня 2021 року, що дозволяє використання певних продуктів та речовин у органічному виробництві та встановлює їх переліки Регламент Комісії 2020/2146 від 24.09.2020	Частково узгоджено
	Регламент Комісії 2021/1189 від 07.05.2021; Регламент Комісії 2021/771 від 21.01.2021; Регламент Комісії 2021/2119 від 01.12.2021; Регламент Комісії 2021/279 від 22.02.2021; Регламент Комісії 2021/2304 від 18.10.2021; Регламент Комісії 2019/723 від 02.05.2019; Регламент Комісії 2023/1195 від 20.06.2023; Регламент 2023/2419 Європейського Парламенту та Ради від 18.10.2023; Регламент Комісії 2021/2305 від 21.10.2021; Регламент Комісії 2021/2306 від 21.10.2021; Регламент Комісії 2021/2307 від 21.10.2021 Делегований регламент Комісії (ЄС) 2022/1450 від 27.06.2022, що доповнює Регламент (ЄС) 2018/848 Європейського Парламенту та Ради щодо використання неорганічних білкових кормів для виробництва органічної продукції тваринництва у зв'язку з вторгненням Росії в Україну	Не узгоджено
Алкогольні напої	Регламент (ЄС) 2019/787 Європейського Парламенту та Ради від 17 квітня 2019 року щодо визначення, опису, презентації та маркування спиртних напоїв, використання назв спиртних напоїв у презентації та маркуванні інших харчових продуктів, захисту географічних зазначень для спиртних напоїв, використання етилового спирту та дистилятів сільськогосподарського походження в алкогольних напоях, а також скасування Регламенту (ЄС) № 110/2008	Частково узгоджено
	Регламент (ЄС) № 2870/2000 від 19 грудня 2000 року, що встановлює еталонні методи Співтовариства для аналізу спиртних напоїв	Не узгоджено
Просування сільськогосподарської продукції	**Регламент (ЄС) № 1144/2014** Європейського Парламенту та Ради від 22 жовтня 2014 року про заходи з інформування та просування сільськогосподарських продуктів, що здійснюються на внутрішньому ринку та в третіх країнах, та про скасування Регламенту Ради (ЄС) № 3/2008 **Делегований регламент Комісії (ЄС) 2015/1829 від 23 квітня 2015** року, що доповнює Регламент (ЄС) № 1144/2014 Європейського Парламенту та Ради про заходи з інформування та просування сільськогосподарських продуктів, що реалізуються на внутрішньому ринку та в третіх країнах **Імплементаційний регламент Комісії (ЄС) 2015/1831 від 7 жовтня 2015** року, що встановлює правила застосування Регламенту (ЄС) № 1144/2014 Європейського Парламенту та Ради про заходи з інформування та просування сільськогосподарських продуктів, що здійснюються на внутрішньому ринку та в третіх країнах	Не узгоджено

джерело: власна презентація на основі матеріалів, наданих урядом України